

Izveštaj sa XV sastanka Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju između Crne Gore i Evropske unije

Brisel, 20. jun 2024. godine

Petnaesti sastanak Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju između Crne Gore i Evropske komisije (EK) održan je 20. juna 2024. godine u Briselu. Sastankom je predsjedavala Sindi van den Bogert (Cindy van den Boogert), zamjenica šefa Jedinice za Crnu Goru i Srbiju u Generalnoj direkciji za susjedsku politiku i politiku proširenja, sa strane EK, a u ime crnogorske delegacije, Ivona Savićević, generalna direktorica u Direktoratu za međunarodnu saradnju, evropske integracije i implementaciju EU fondova, u Ministarstvu ekonomskog razvoja.

Evropska komisija pohvalila je Crnu Goru za napore koje je uložila u prethodnih šest mjeseci u cilju sprovođenja neophodnih reformi u poglavljima 23 i 24. EK je naglasila značaj dobijanja pozitivnog IBAR-a čime se stiče preduslov da Crna Gora može preći u sljedeću fazu – privremeno zatvaranje navedenih poglavlja.

EK je naglasila da je važno da zemlja ostane fokusirana na reforme. Istaknuto je da mora postojati određeni nivo realnosti u vezi sa privremenim zatvaranjem poglavlja i da je potrebno ažurirati vremenske okvire za usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u različitim poglavljima,

Nakon uvodnog izlaganja obiju strana, uslijedila je rasprava po tačkama dnevnog reda, a zapisnik sa operativnim zaključcima, u nastavku, obuhvata sažete informacije po pregovaračkim poglavljima.

1. KONKURENCIJA

EK je konstatovala spor napredak u ovoj oblasti tokom prethodne godine i izrazila je žaljenje što brojni zaključci i obaveze koje je Crna Gora preuzela tokom video-konferencije održane u septembru 2023. godine, u vezi sa mjerilima za zatvaranje privremeno poglavlja, još uvijek nisu ispunjeni. Crna Gora je pozvana da intenzivira napore i ispuni ove obaveze, kao i da bez daljeg odlaganja usvoji Akcioni plan za sprovođenje mjera u cilju ispunjavanja mjerila za zatvaranje poglavlja 8.

EK je naglasila važnost napretka u ovom poglavljju, naročito u oblasti državne pomoći – imajući u vidu njen uticaj na različite oblasti javnih politika. Reforme su u interesu same Crne Gore, i bez blagovremenog djelovanja nije realno očekivati promjene u budućnosti, posebno kada su u pitanju koraci koji se odnose na davanje državne pomoći.

Komisija je ponovila da sve relevantne institucije moraju doprinjeti uspostavljanju nezavisnog i funkcionalnog sistema kontrole državne pomoći i pozvala davanje potencijalne državne pomoći da unaprijed i blagovremeno obavijeste i konsultuju Agenciju za zaštitu konkurencije

(AZK). Ministarstvo za evropske poslove je ključno za obezbjeđivanje neophodne koordinacije između relevantnih institucija i AZK-a.

U tom kontekstu, Komisija je pozvala Ministarstvo evropskih poslova da bez daljeg odlaganja objavi smjernice za državnu upravu o državnoj pomoći. AZK je informisao da je, u saradnji sa ekspertima iz Njemačke, izrađen prvi nacrt smjernica za državnu upravu, i da je cilj da one budu objavljene do kraja 2024. godine.

AZK je pružio ažurirane informacije o složenim istragama u vezi sa državnom pomoći koje su povezane sa završnim mjerilom 4. Komisija je naglasila da je napredak u vezi sa mjerilom 4 ključan za izradu evidencije o sprovođenju propisa. Komisija je istakla da očekuje zaključenje svih slučajeva uz povraćaj nezakonite pomoći. Iako postoji razumijevanje da je u slučaju Montenegro Airlines-a AZK iscrpio sve mehanizme i da se predmet nalazi u stečajnom postupku, Crna Gora kao država mora da riješi ograničenja koja onemogućavaju povraćaj nezakonito dodijeljene pomoći. Ovaj slučaj ilustruje ograničenje sistema. Važno je da Crna Gora pokaže da sistem u cjelosti funkcioniše. Takođe je ponovo naglašena važnost postojanja potpunog i transparentnog registra državne pomoći.

U vezi sa Akcionim planom, Crna Gora je potvrdila da je primila komentare EK i da su radovi na finalizaciji plana u toku. Takođe je naglašeno da su u toku pripreme novog Zakona o politici konkurencije i Zakona o državnoj pomoći.

Crna Gora je informisala da je javna rasprava o Zakonu o zaštiti konkurencije planirana za septembar 2024. godine. Komisija je ohrabrila Crnu Goru da obezbijedi napredak i usvoji ova dva zakona u rokovima predviđenim Reformskom agendom kako bi izbjegla gubitak finansijske pomoći.

Što se tiče ljudskih resursa, Crna Gora je navela da je nedavno zaposlila četiti osobe, a da u narednom periodu planira još četiri. Međutim, zapošljavanje zavisi od alokacije sredstava za Agenciju. AZK je izvijestio o aktivnostima podizanja svijesti u vezi sa konkurencijom i državnom pomoći. U okviru promocije, organizovan je određeni broj obuka za davaoce pomoći. Komisija je, sa svoje strane, istakla potrebu za dodatnim jačanjem administrativnih kapaciteta kako bi Crna Gora imala kredibilniji učinak u sprovođenju zakona.

U oblasti antimonopolske politike bilo je mnogo slučajeva. U 11 slučajeva je utvrđena povreda zakona, ali kazne još nisu izrečene jer je to u nadležnosti suda. U oblasti koncentracije, u pet slučajeva je utvrđena povreda zakona. U jednom slučaju je sud izrekao kaznu od 30.000 evra, ali je predmet odbraćen od strane više sudske instance.

Kada je riječ o sprovođenju u antimonopolskim slučajevima, predstavnici AZK-a će učestvovati na obukama koje organizuje DG COMP u oktobru 2024. godine.

Operativni zaključci:

- Crna Gora je pristala da što je prije moguće formalno usvoji Akcioni plan i da započne sa njegovom implementacijom u vezi sa sva tri instrumenta, najkasnije do kraja oktobra 2024. godine.
- Crna Gora će nastaviti da svakih šest mjeseci izvještava o napretku i dešavanjima u vezi sa predmetima državne pomoći obuhvaćenim mjerilima, uključujući korake koji su preduzeti i one koji su još uvek na čekanju za povraćaj nezakonito dodijeljene pomoći.
- Crna Gora je pristala da izradi i objavi smjernice za državnu administraciju do decembra 2024. godine, kako bi se prilikom izrade novih politika, koje mogu imati uticaj na konkurenciju ili koje se mogu kvalifikovati kao državna pomoć, prethodno obavile konsultacije sa AZK-om.
- Crna Gora će obezbijediti procjenu ključnih nedostataka u pogledu kapaciteta pravosuđa i podeliti sa EK do decembra 2024. godine.

2. PRIVREDNO PRAVO

EK je potvrdila da Crna Gora ima dobar nivo spremnosti u oblasti prava privrednih društava, ali je primjetila nedostatak napretka tokom protekle godine – novi Zakon o privrednim društvima i Zakon o registraciji privrednih subjekata i dalje su na čekanju još od prošlog sastanka Pododbora. Komisija je ukazala na određeno neslaganje u poređenju izjave glavnog pregovarača i stvarne dinamike planiranja i spremnosti Crne Gore da privremeno zatvori ovo poglavlje. Crna Gora je podstaknuta da finalizuje i usvoji dva nova zakona i da osigura njihovu usklađenost sa pravnom tekovinom EU, i to:

- Direktiva (EU) 2017/1132
- Direktiva (EU) 2019/1151
- Direktiva (EU) 2019/2121
- Direktiva (EU) 2017/828
- Direktiva (EU) 2022/2381

Komisija je ohrabrila Crnu Goru da ubrza reviziju Kodeksa korporativnog upravljanja i da dovrši usklađivanje sa Direktivom o transparentnosti, kao i sa direktivama koje se odnose na usklađivanje zahtjeva u vezi s transparentnošću i računovodstvom. Komisija je pozdravila nedavno apliciranje Komisije za tržište kapitala za “Twinning Light” projekat kako bi se dodatno napredovalo u ovoj oblasti.

Crna Gora je informisala da se novi Zakon o privrednim društvima trenutno nalazi u fazi međuresorskog usaglašavanja, a planira se njegovo slanje Komisiji na mišljenje u III Q 2024. godine. Crna Gora je naglasila potrebu za jačanjem administrativnih kapaciteta.

Takođe je saopšteno da se radi na nacrtu Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata, kojim se planira usklađivanje sa Direktivom 2019/1151 o digitalnim alatima. Zakonom će se regulisati pristup dokumentima u registru, status subjekata, objavljivanje baza podataka i

centralni registar, čime će se povećati transparentnost. Planirana je javna nabavka hardvera do kraja 2024. godine. Reformska agenda će pomoći u definisanju preduslova za sve vrste subjekata, usklađivanju sa direktivom o prekograničnoj mobilnosti i u pripremama za priključenje Sistemu povezanosti poslovnih registara (BRIS) po ulasku u EU. Crna Gora je istakla da je u toku revizija Kodeksa korporativnog upravljanja, ali da će se administrativne sankcije uvoditi kroz podzakonske akte.

Kada je riječ o računovodstvu i reviziji, Crna Gora je započela proces ocjene standarda i kodeksa u ovim oblastima. Relevantna dokumenta su izrađena i dostavljena Svjetskoj banci u januaru 2024. godine. Usvajanje izmjena zakona planirano je za II Q 2024, ali je došlo do kašnjenja zbog čekanja komentara na izmjene Zakona o računovodstvu. Crna Gora ima cilj da postigne usklađenost u ovim oblastima tokom 2025. godine. U narednim nedjeljama, Crna Gora planira donošenje izmjene i dopune Zakona u skladu sa Direktivom o izvještavanju o održivosti, na osnovu komentara Svetske banke. Plan je da oba zakona – o računovodstvu i reviziji – budu poslata Skupštini do kraja 2024. godine, kako bi bili usvojeni u I Q 2025.

Ključne oblasti Zakona o reviziji uključuju:

- revizione odbore,
- imenovanja članova tih odbora,
- njihove nadležnosti,
- jačanje kapaciteta revizora,
- učestalost inspekcija,
- revizorski savjet,
- izvještaje o reviziji i transparentnosti,
- nezavisnost i objektivnost revizorskih usluga.

U vezi sa administrativnim kapacitetima, Crna Gora je obavjestila da je osnovano operativno inspekcijско odjeljenje. Od 2023. godine sprovedeno je pet inspekcija – tri su završene u tekućoj godini, a četvrta je započeta. Planirano je da se tokom 2025. zaposli još jedan inspektor kako bi se obezbijedio pun operativni kapacitet odjeljenja.

Operativni zaključci:

• Crna Gora se obavezala da finalizira i usvoji novi Zakon o privrednim društvima do kraja 2024. godine, kao i da dodatno uskladi nacionalno zakonodavstvo sa pravnom tekovinom EU u oblasti prava privrednih društava, uključujući:

- Direktivu (EU) 2017/1132 o određenim aspektima prava privrednih društava,
- Direktivu (EU) 2019/1151 o upotrebi digitalnih alata i procesa;
- Direktivu (EU) 2019/2121 o prekograničnim spajanjima, podelama i transformacijama;
- Direktivu (EU) 2017/828 o podsticanju dugoročnog angažmana akcionara;
- Direktivu (EU) 2022/2381 o poboljšanju rodne ravnoteže među direktorima uvrštenih kompanija i povezanim merama.

- Crna Gora se saglasila da dovrši usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa Direktivom o transparentnosti 2004/109/EC, kao i Direktivom 2007/14/EC do marta 2025. godine.
- Crna Gora se obavezala da dostavi Evropskoj komisiji zaključke Svetske banke („ROSC“) do septembra 2024. godine, kao i da u pisanoj formi informiše Komisiju o režimu sankcionisanja predviđenom u nacionalnom Zakonu o tržištu kapitala.
- Crna Gora se obavezala da dovrši usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa Direktivom o računovodstvu 2013/34/EU i Direktivom o reviziji 2014/56/EU do marta 2025. godine.

3. KRETANJE KAPITALA I PLATNI SISTEMI

Crna Gora je informisala o svojim planovima da usvoji izmjene Zakona o svojinsko pravnim odnosima do kraja 2024. godine, čime bi se uklonila ograničenja u sticanju prava svojine od strane stranih lica i isti se uskladio sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).

Crna Gora je ukazala na aktivnosti u vezi sa pitanjima koja se tiču SEPA-e (Jedinstvenog područja plaćanja u evrima) i informisala da je aplikacija za pristupanje SEPA-i podnijeta Evropskoj komisiji u martu 2024. Crna Gora smatra pristupanje SEPA-i jednom od konkretnih mjera rane integracije, koja bi zemlju dodatno približila EU u oblasti platnog prometa za fizička lica.

Operativni zaključci:

- Crna Gora se obavezala da do kraja decembra 2024. godine podrži ukidanje preostalih ograničenja u kretanju kapitala, u skladu sa obavezama koje proizilaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).

4. BANKARSKE, OSIGURAVAJUĆE I DRUGE FINANSIJSKE USLUGE

Tokom 2024. godine, Crna Gora će nastaviti sa napretkom u Poglavlju 9 kroz usvajanje osam zakona koji se odnose na bankarstvo i finansijske konglomerate, sanaciju, osiguranje i penzione fondove, tržište kapitala i investicione fondove, kao i prateće podzakonske akte. Takođe je najavljeno unapređenje rada Fonda za zaštitu depozita kako bi se ubrzalo usklađivanje sa poglavljima 9 i 17. Crna Gora je informisala da je formirala tijelo koje prati pregovore sa EU u oblasti bankarskog sektora.

Komisija je Crnu Goru informisala o najnovijim regulatornim razvojem na nivou EU.

Crna Gora je saopštila da radi na potpunom usklađivanju sa važećom regulativom EU, posebno sa Direktivom o kapitalnim zahtevima (CRD) i Uredbom o kapitalnim zahtjevima (CRR).

U toku je priprema tvining projekta koji se odnosi na CRD i CRR, uz očekivano pokretanje IPA projekta. Druga faza procjene ekvivalentnosti Centralne banke iz 2019. godine nije sprovedena zbog nedostatka regulatornog okvira.

U pogledu administrativnih kapaciteta, Centralna banka Crne Gore ima 60 zaposlenih u četiri direktorata koji se bave nadzorom, analizom sistema, zakonodavstvom, licenciranjem, usklađenošću propisa i portfolio menadžmentom. Preostalo je još 12 upražnjenih radnih mjesta. U saradnji sa Svjetskom bankom, razmatra se reorganizacija strukture i raspodjela zadataka s ciljem povećanja efikasnosti u skladu sa praksom EU.

Kada je riječ o sanaciji, Crna Gora je informisala o planovima za usklađivanje zakona koji se odnose na institucije, stečaj i likvidaciju, kao i o pripremu podzakonskih akata.

Usvajanje Zakona o sanaciji investicionih fondova se planira u IV Q 2027. godine.

Komisija je pojasnila da se TAIEX misije ne mogu smatrati mišljenjem Komisije. Crna Gora je istakla da će nastaviti sa radom na CRR i CRD kako bi ostvarila napredak u poglavlju 9.

U pogledu nebankarskog sektora, Zakon o tržištu kapitala u članovima 340–362 obuhvata zaštitu investitora. Iako Fond za zaštitu investitora još uvek nije formiran, Crna Gora je najavila njegovo osnivanje u januaru 2025.

Kada je riječ o finansijskoj infrastrukturi, EMIR će biti transponovan u zakonodavstvo Crne Gore, budući da tržište derivata u Crnoj Gori još uvijek nije dovoljno razvijeno.

Operativni zaključci:

- Crna Gora će finalizirati i usvojiti Zakon o kreditnim institucijama i Zakon o finansijskim konglomeratima do kraja IV Q 2024. godine.
- Crna Gora će finalizirati i usvojiti Zakon o sanaciji kreditnih institucija i Zakon o bankarskoj stečajnoj i likvidacionoj proceduri do kraja IV Q 2024. godine.
- Crna Gora će finalizirati i usvojiti Zakon o osiguranju do kraja IV Q 2024. godine.
- Crna Gora će finalizirati i usvojiti zakone o alternativnim investicionim fondovima, otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom i dobrovoljnim penzionim fondovima do kraja IV Q 2024. godine.
-

5. ZAŠTITA JAVNOG ZDRAVLJA I POTROŠAČA

Zaštita potrošača

Crna Gora je informisala da je rad na Zakonu o prekograničnim provjerama u toku. Njime se reguliše online prekogranično tržište, ali ne daje definiciju online tržišta jer Crna Gora tretira navedeno tržište kao tradicionalno tržište.

Crna Gora je aktivno uključena u CEFTA regionalnu mrežu za opasne proizvode i prati obavještenja kroz “Safety Gate” (prethodno poznat kao RAPEX). Pokušava se koristiti najbolje prakse EU za preduzimanje korektivnih mjera za povlačenje proizvoda i smjernice za obavještanje o potencijalnim prijetnjama vezanim za proizvode.

Nacionalni program zaštite potrošača predstavlja strateški program koji prati sprovođenje i predlaže mjere. Savjet za zaštitu potrošača imenovan je od strane Vlade na četiri godine i saraduje sa različitim zainteresovanim stranama, uključujući državnu upravu i relevantna ministarstva. U junu 2023. godine preduzete su mjere za jačanje aktivnosti Savjeta.

Komisija je pohvalila praćenje preporuka EU, naročito u vezi sa pitanjima koja se tiču funkcionisanja Savjeta za zaštitu potrošača, obuka za zaštitu potrošača, vansudskog rješavanja potrošačkih sporova i sistema “Safety Gate” za opasne neprehrambene proizvode. Nedavne presude sudova u korist zaštite potrošača takođe su pohvaljene kao pozitivni signali. Crna Gora je obavijestila da je u toku izrada nekoliko nacrtu uključujući Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o turizmu i ugostiteljstvu i Zakon o kolektivnim tužbama. Komisija je pozdravila napore Crne Gore da poveća svoje administrativne kapacitete u nadzoru tržišta.

U oblasti **javnog zdravlja**, Komisija je pozdravila usvajanje nove strategije razvoja zdravstvene zaštite 2023-2027 i prateće zakonodavstvo u oblasti imunizacije protiv zaraznih bolesti. CG je pohvaljena zbog povezivanja sa programom “EU4Health”. Crna Gora je obavijestila da priprema novi zakon o zaštiti zdravlja koji je planiran u Q3 2024. Zakon o lijekovima još uvek nije usklađen sa zakonodavstvom EU, ali se očekuje da bude finaliziran do Q4 2025.

Operativni zaključci

- Crna Gora je dala saglasnost da do oktobra 2024. godine dostavi mapu puta kojom će biti predstavljeni naredni koraci u vezi sa usvajanjem novih zakona o zaštiti potrošača, uključujući Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda, koji je planiran za IV Q 2025. godine, kao i Zakon o kolektivnim tužbama, koji je planiran za II Q 2025
- Crna Gora je dala saglasnost da dostavi mapu puta u kojoj će biti prikazati naredni koraci u jačanju mehanizama alternativnog rješavanja sporova, kao i angažovanje lokalne samouprave u zaštiti potrošača. Ova mapa puta biće dostavljena EK do kraja oktobra 2024. godine.
- Crna Gora je dala saglasnost da od decembra 2024. godine, na svakih šest mjeseci, dostavlja redovne izvještaje o administrativnim kapacitetima, kako o popunjenim tako i o nepopunjenim radnim mjestima; kao i da redovno izvještava EK o aktivnostima Koordinacionog tijela za usklađivanje i praćenje inspeksijskog nadzora, kao i o aktivnostima Savjeta za zaštitu potrošača.

- Crna Gora je dala saglasnost da obrazloži neophodne mjere u cilju praćenja tržišta u oblasti zaštite potrošača.
- Crna Gora da revidira svoj plan za usklađivanje zakonodavstva u oblasti zaštite zdravlja, imajući u vidu ciljano vrijeme za zatvaranje poglavlja do III Q 2024. godine.
- Crna Gora da usvoji nacionalnu strategiju o imunizaciji, u skladu sa najboljim međunarodnim praksama i metodologijama, do II Q 2025. godine.

6. JAVNE NABAVKE

EK je konstatovala dobar nivo spremnosti i napretka koji je Crna Gora ostvarila u oblasti javnih nabavki. Usklađivanje zakonodavstva je završeno, a administrativna struktura i kapaciteti potrebni za privremeno zatvaranje pregovaračkog poglavlja su uglavnom uspostavljeni. Komisija je pozdravila napore u ispunjavanju ciljeva Politike javnih nabavki za 2023. godinu, Strategije za unapređenje javnih nabavki i politike javno-privatnog partnerstva u Crnoj Gori za period 2021–2025, kao i dodatna poboljšanja sistema elektronskih nabavki.

Komisija je naglasila značaj fer i otvorenog unutrašnjeg tržišta i primjenu pravila o javnim nabavkama na sve infrastrukturne projekte.

Crna Gora je informisala da je Zakon o javnim nabavkama na snazi od januara 2023. godine. Planira se analiza izjava ekonomskih operatera do kraja 2024. godine kako bi se identifikovali slučajevi u kojima nadležni organi mogu intervenirati radi potpune implementacije zakona. Nije bilo slučajeva korišćenja odredbe o smanjenju vrijednosti u cilju povećanja efikasnosti trošenja javnih sredstava usljed rasta stope inflacije.

Crna Gora je navela da je platforma za elektronske nabavke uvedena u januaru 2021. godine, te da su planirana značajna poboljšanja, prvenstveno u dijelu uvođenja elektronskih operatera, novog obrasca za izvještavanje i monetizacije. Takođe su planirana unapređenja postojećih sistema elektronskih nabavki. U saradnji sa Ministarstvom pravde, podaci iz sistema elektronskih nabavki biće povezani sa krivičnom evidencijom.

Crna Gora je informisala da je sistem nadzora nad postupcima javnih nabavki uveden u januaru 2024. godine, uključujući i pravilnik o jednostavnim nabavkama.

U dijelu administrativnih kapaciteta Komisija je naglasila da je dovoljan broj kvalifikovanog osoblja ključan za pravilnu primjenu postojeće i buduće politike javnih nabavki.

Operativni zaključci

- Crna Gora će do kraja decembra 2024. godine dostaviti dodatne informacije o sprovođenju svoje Strategije za unapređenje politike javnih nabavki i javno-privatnog partnerstva u Crnoj Gori za period 2021–2025, u kontekstu šest operativnih ciljeva.
- Crna Gora će do kraja jula 2024. godine dostaviti dodatne informacije o sprovođenju Politike javnih nabavki iz 2023. godine. Crna Gora će obezbijediti hodogram aktivnosti za njeno sprovođenje, uključujući vremenski okvir.
- Crna Gora će do decembra 2024. godine dostaviti Evropskoj komisiji „*track record*” informacije o: odlukama u oblasti javnih nabavki tokom narednih 12 mjeseci, uključujući koncesioni aranžman za Aerodrome Crne Gore, ugovor za novu dionicu auto-puta Bar–Boljare, kao i velike energetske infrastrukturne projekte.
- Crna Gora će dostaviti ažurirane informacije o planiranom razvoju sistema elektronskih javnih nabavki.
- Crna Gora će do decembra 2024. godine dostaviti informacije o administrativnim kapacitetima, posebno u pogledu kapaciteta manjih opština za sprovođenje postupaka javnih nabavki.

7. PRAVO INTELEKTUALNE SVOJINE

Evropska komisija je pohvalila Crnu Goru za usvajanje Nacionalne strategije za zaštitu prava intelektualne svojine za period 2023–2026, donesene 2023. godine. U vezi sa njenim sprovođenjem, Komisija je primijetila da će određene mjere predviđene Akcionim planom za 2023. godinu biti prenesene u Akcioni plan za 2024. godinu. Komisija je ocijenila da Crna Gora treba da obezbijedi efikasnije sprovođenje predviđenih mjera, u poređenju sa rezultatima iz 2023. godine. Komisija je dodala da je Crna Gora dobro pripremljena u ovom poglavlju i da bi ono moglo da ispuni uslove za privremeno zatvaranje u kratkom do srednjem roku. U tom smislu, Komisija je najavila namjeru da sprovede ekspertsku misiju (peer review) u septembru 2024. godine, s ciljem da se posebno procijeni stepen ispunjenosti završnog mjerila broj 4.

U vezi sa autorskim i srodnim pravima, Crna Gora je obavijestila da su izmjene Zakona o autorskom i srodnim pravima usvojene u Skupštini u maju 2024. godine. Takođe je planirano usklađivanje sa Direktivom (EU) 2019/790 o autorskom i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu (DSM) i Direktivom (EU) 2019/789 o ostvarivanju autorskog i srodnih prava koja se primjenjuju na određene onlajn prenose emitera i reemitovanja televizijskih i radijskih programa (SatCab II) u II Q 2025. godine. Komisija je pozvala Crnu Goru da ubrza proces i osigura da se usklađivanje sa ove dvije direktive završi što je prije moguće tokom ove godine, jer je to uslov za ispunjavanje završnog mjerila broj 2.

U vezi sa pravima industrijske svojine i sprovođenjem propisa, Crna Gora je obavijestila da će zaposliti dva nova službenika za sprovođenje aktivnosti predviđenih Akcionim planom za 2024. godinu, koji je Vlada već usvojila u junu. Crna Gora planira da organizuje više aktivnosti za podizanje svijesti uključujući radionice za učenike osnovnih i srednjih škola. Takođe, Crna Gora planira da učestvuje na tehničkom sastanku u julu 2024. godine u Ženevi, kako bi dobila

podršku od strane WIPO-a u oblastima unapređenja sprovođenja prava, borbe protiv falsifikovanja i piraterije.

Operativni zaključci:

- Crna Gora će nastaviti sa sprovođenjem nove strategije za intelektualnu svojinu i nastaviće da izvještava o postignutom napretku. Crna Gora treba da podijeli Akcioni plan za 2024. godinu (usvojen od strane Vlade 13. juna 2024. godine; Akcioni plan je već dostavljen).
- Crna Gora se obavezala da će zaključiti pregovore o sprovođenju IPRED direktive (“Direktiva o sprovođenju prava”, Direktiva 2004/48/EZ) i da će uključiti dodatne izmjene povezane sa IPRED-om u Nacrtom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima, koji je stavljen na javnu raspravu u junu 2024. godine, obezbjeđujući potpuno usklađivanje.
- Crna Gora se obavezala da će usvojiti nacionalno zakonodavstvo kako bi do septembra 2024. godine dovršila usklađivanje sa pravnom tekovinom u oblasti autorskih prava, posebno sa Direktivama 2019/790 o autorskom pravu i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i 2019/789 o autorskom pravu i srodnim pravima koja se odnose na određene onlajn prenose emitera i reemitovanja televizijskih i radijskih programa.

8. PRAVO OSNIVANJA PREDUZEĆA I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

Crna Gora je istakla da je njen Zakon o uslugama u velikoj mjeri usklađen sa pravnom tekovinom EU i informisala o daljim planovima za usklađivanje tokom naredne godine. Crna Gora je najavila da će JKT (Point of Single Contact) biti funkcionalna do kraja juna 2024. Godine.

Komisija je naglasila da je potrebno pojačati napore u pogledu zakonodavnog usklađivanja, posebno kada je riječ o podzakonskim aktima u vezi sa regulisanim profesijama i Direktivom o uslugama. Komisija je potvrdila da je primila tabelu usklađenosti u vezi sa Direktivom o uslugama EU i da se ona trenutno analizira od strane relevantnih službi. Komisija je pozvala Crnu Goru da sprovede sveobuhvatnu analizu (mapping exercise) kojom bi se prikazalo trenutno stanje usklađenosti sektorskog zakonodavstva Crne Gore sa Direktivom o uslugama EU, kako bi se dobila jasna slika o tome šta je već usklađeno, a šta još preostaje da se uskladi.

Crnoj Gori je preporučeno da intenzivira napore na usklađivanju zakonodavnog okvira sa Direktivom o profesionalnim kvalifikacijama, Direktivom o proporcionalnosti. Komisija je zatražila od Crne Gore da dostavi kompletan spisak regulisanih profesija, koji sadrži opis regulisanih aktivnosti i obrazloženje za svaku od njih.

Komisija je pohvalila Crnu Goru za usklađivanje sa poštanskom pravnom tekovinom EU, uključujući Uredbu o prekograničnim uslugama isporuke paketa, kao i za usvajanje nove Strategije za razvoj poštanskih usluga za period 2024–2028, usvojene u decembru prošle

godine. Crnoj Gori je preporučeno da nastavi sa potrebnim sprovođenjem i nadzorom nad primjenom novih pravila na tržištu poštanskih usluga.

Crna Gora je obavijestila da će Zakon o profesionalnim kvalifikacijama biti usvojen do kraja 2024. godine, a da će eksperti iz Hrvatske pružiti tehničku podršku planiranu za jul 2024. Takođe je najavljeno da će Zakon o prostornom planiranju biti usvojen do kraja 2024. godine.

Operativni zaključci:

- Crna Gora se saglasila da do decembra 2024. godine finalizira usklađivanje Zakona o uslugama, a sektorsko zakonodavstvo sa Direktivom o uslugama do kraja avgusta 2025. godine.
- Crna Gora će sprovesti sveobuhvatnu analizu usklađenosti sektorskog zakonodavstva sa Direktivom o uslugama i dostaviće je Komisiji do kraja decembra 2024. godine.
- Crna Gora će do kraja decembra 2024. godine dostaviti pregled usklađenosti sa minimalnim uslovima u oblasti obrazovanja shodno Direktivi o profesionalnim kvalifikacijama, za svaku od sedam profesija.
- Crna Gora će nastaviti da usklađuje zakonodavstvo u skladu sa poštanskom pravnom tekovinom EU.